

Надалі підшуковуються співучасники та особи, які сприятимуть вчиненню злочину, здійснюється пошук безробітних на біржах праці, через мережу Інтернет, яким пропонуються вигідні умови заробітку за кордоном.

При цьому, щодо особи, у відношенні якої планується вчинити злочин, збираються необхідні відомості, залежно від чого обираються способи переправлення через державний кордон та варіанти примусової експлуатації. В основному молоді та гарні жінки потрапляють до рук злочинців, які здійснюють щодо них сексуальну експлуатацію. Чоловіки в основному стають жертвами трудової експлуатації. Між тим, відсоток жінок, які піддаються трудовій експлуатації також є доволі високим.

Враховуючи специфіку злочинів, що вчиняються з питань працевлаштування за кордоном і кількості відомств, організацій та уповноважених посадових осіб, що забезпечують реалізацію питань трудової міграції, доцільно органам досудового розслідування та оперативним підрозділам в питаннях розкриття та розслідування вказаної категорії злочинів взаємодіяти не лише особисто між собою, але й з відповідними уповноваженими органами, що здійснюють контроль і нагляд у цій сфері, дотримуючись відповідного співвідношення з питань повноважень, методів і засобів, визначених законом та відомчими нормативними актами для кожного суб'єкта такої взаємодії, з метою запобігання та викриття злочинів у сфері працевлаштування за кордоном, що переростають у насильницьку експлуатацію праці. Крім цього, ефективність діяльності правоохоронних органів в цілому з питань посилення боротьби із злочинами, що вчиняються у сфері працевлаштування за кордоном, на пряму залежить не лише від вдосконалення їх організаційних структур, чи належної модернізації, підвищення мобільності у реагуванні на зміни в динаміці вказаної злочинності, але й від покращення рівня взаємодії самих правоохоронних органів з органами, які уповноважені не лише дотримуватися вимог з реалізації державної політики України у вказаній сфері, але й здійснювати координацію міграційної трудової діяльності, а також проводити планові (по-запланові) заходи з контролю та нагляду за додержанням передбачених законом стандартів та правил, і ліцензійних умов у цілому, а також, з питань здійснення та дотримання уповноваженими суб'єктами визначених законом правил щодо зовнішньої трудової міграції.

Отже, перед нашою державою постає нагальне питання – запобігти злочинам, пов'язаним із торгівлею людьми, які вчиняються під прикриттям діяльності щодо працевлаштування, а також віднайти шляхи їх визволення та притягнення винних до кримінальної відповідальності.

1. Протидія торгівлі людьми в Україні: навчально-методичний посібник до спецкурсу / Е. Мручковська, Н. Пахом'юк, О. Кочерга; за заг. ред. К. Левківського та ін. Київ: ВАІТЕ, 2017. 88 с.

2. Никифоряк Л. П., Орлеан А. М. Аналіз судової практики з питань застосування законодавства України щодо протидії торгівлі людьми. Київ: Видавництво «Фенікс», 2019. 120 с.

3. Віктимологія: навч. посіб. / В. В. Голіна, Б. М. Головкін, М. Ю. Валуйська та ін.; за ред. В. В. Голіни і Б. М. Головкіна. Харків: Право, 2017. 308 с. С. 237-245.

4. Кримінальне провадження № 1201804000000914 / архів Дніпропетровської області.

Вікторія Сенько,
викладач кафедри
кримінально-правових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СУЧАСНИХ ЗАГРОЗ ТА ВИКЛИКІВ МІЖНАРОДНОЇ БЕЗПЕКИ

Проблема безпеки актуальна в усі часи для кожної держави. Всі країни світу ретельно опрацьовують свої національні системи безпеки з метою протистояння всім викликам розвитку сучасного світу. Однак глобалізаційні процеси, прогресивно впливають на розви-

ток всіх сфер життєдіяльності суспільства і держави, сприяють створенню абсолютно нових і більш витончених загроз не тільки міжнародному миру і правопорядку, а й міжнародної безпеки.

Під міжнародною безпекою в широкому сенсі слід розуміти систему міжнародних відносин, засновану на дотриманні всіма державами загальноновизнаних принципів і норм міжнародного права, що виключає розв'язання спірних питань і розбіжностей між ними за допомогою сили або загрози [1]. В даному понятті акцентується увага на непорушних засадах міжнародних відносин – загальноновизнаних принципах і нормах міжнародного права, які, безумовно, мають важливе значення незалежно від аналізованого періоду часу.

Деякі століття тому основною проблемою міжнародної безпеки були озброєні конфлікти. В першу чергу це було пов'язано з обмеженістю міжнародного співробітництва. Однак з моменту появи Організації Об'єднаних Націй (далі – ООН) починає активно розвиватися не тільки міжнародне співробітництво по окремих сферах, але і змінюється зміст поняття «міжнародна безпека». Положення міжнародно-правових актів сприяють формулюванню даного поняття як стану міжнародних відносин, при якому всі держави здатні в умовах міжнародного правопорядку підтримувати й забезпечувати свою незалежність шляхом встановлення свого суверенітету [2].

При цьому хочу відзначити, що в зарубіжній та вітчизняній правовій літературі зустрічається думка про те, що міжнародна безпека – це стан міжнародних відносин, при якому створюються умови, необхідні для існування і функціонування держав при забезпеченні їх повного суверенітету, політичної та економічної незалежності, можливості відсічі військово-політичному натиску й агресії, їх рівноправних відносин з іншими державами [3, с. 129]. Однак дане визначення не відбиває теперішні реалії сучасних систем міжнародної безпеки.

Сучасні міжнародні відносини вже відійшли від систем безпеки, які вибудовуються лише на національних механізмах впливу. Нині особливе значення набуває міжнародне співробітництво, як в рамках універсальних міжнародних організацій, так і в рамках регіональних міжнародних організацій. ООН була створена система колективної безпеки, яка зачіпає проблеми забезпечення міжнародного миру і безпеки в усіх державах. Постійна актуальність питань безпеки не може виключити їх з розгляду такими організаціями як Рада Європи, Європейський союз та іншими організаціями в силу того, що саме в рамках їх діяльності були створені найбільш розвинені форми систем європейської безпеки.

Проаналізувавши зміни, що торкнулися поняття «міжнародна безпека» важливо відзначити, що глобалізаційні процеси, що відбуваються в сучасному світі, також формують цілий ряд викликів для наявних систем колективної та регіональної безпеки. У правовій літературі існує безліч досліджень, присвячених викликам і загрозам міжнародної безпеки. Однак при аналізі даних наукових робіт виникає кілька проблем.

По-перше, зустрічаються різні трактування самих понять «виклик» і «загроза», у зв'язку з чим для одних авторів явесь явище представляється викликом міжнародної безпеки, а для інших це ж явище виступає загрозою.

По-друге, автори, як правило, акцентують увагу на проблемах в конкретній сфері. По-третє, більшість досліджень мають теоретичний характер і не показують сучасного стану міжнародних відносин.

Говорячи про поняттєву базу, видається доцільним під викликом міжнародній безпеці розуміти явище, яке зустрічається в сучасних міжнародних відносинах, і в перспективі розвитку і використання в неправомірних цілях здатне завдати серйозної шкоди дієвим системам міжнародної безпеки. Виклики тісно пов'язані з ризиками, проте останні розглядаються найчастіше на стадії прогнозування тих чи інших ситуацій і не завжди зустрічаються на практиці.

Виходячи зі сформульованого поняття, на мою думку сучасними викликами міжнародної безпеки є:

1. Динамічність технічного та інформаційного прогресу. Безперечно, інформаційні технології також мають важливе значення для розвитку державних систем. Сучасний технічний прогрес не стоїть на місці, проте всі його досягнення можуть приносити як користь сучасному суспільству, так і негативно впливати на розвиток міжнародного миру та правопорядку.

2. Політичні маніпуляції питаннями миру і безпеки в окремих регіонах. В даний час спостерігається негативна тенденція використання регіональних ситуацій, пов'язаних з окремими аспектами забезпечення миру і безпеки, в політичних цілях. Одні держави підтримують

збройні конфлікти на тих територіях, які фактично ніяк з ними не пов'язані, мотивуючи це пропагандою невтручання у внутрішні справи таких територій з боку третіх держав.

3. Економічні кризи й слабкість соціальних систем. Повноцінне функціонування держави можливе лише в разі формування стабільної економіки та розвинутої соціальної системи. Кризи в зазначених сферах завжди призводять до невдоволення з боку населення і здатні проявитися в абсолютно різних сферах. У разі серйозних економічних проблем в окремих регіонах управлінські процеси даних держав зосереджуються лише на них, тим самим роблячи дані держави більш уразливими для розвитку серйозних проблем з безпекою. Національні системи можуть не реалізовувати необхідні заходи для підтримки міжнародної безпеки, і саме населення таких регіонів може бути залучено в неправомірну діяльність з метою вирішення економічних і соціальних проблем.

Таким чином, виявлені в ході дослідження виклики міжнародній безпеці стосуються абсолютно різних сфер життєдіяльності держав. Зазначені явища характерні не для всіх країн світу, однак з огляду на їх сутнісний характер і практичну поширеність можна припустити, що це лише тимчасово. Одні регіони вже зіткнулися з даними викликами, інші можуть зіткнутися в перспективі.

Важливо відзначити, що наявні виклики міжнародній безпеці формують цілий ряд загроз. Вважаю, що в поняття «загроза» необхідно включати не тільки сам факт небезпеки того чи іншого явища, а й кількісний формат його повторень на практиці, масштаб поширення, а також сукупність наслідків і їх негативний вплив на розвиток міжнародної безпеки. В даний час для міжнародної безпеки актуальні такі загрози:

1. Кіберзлочинність і кібертероризм. Необхідним фактом сучасності стало застосування злочинними товариствами нових досягнень у сфері науки та техніки. У зв'язку з великим використанням інформаційних технологій в різних сферах життєдіяльності держави уразливими стають і важливі об'єкти інфраструктури. Динамічність технічного та інформаційного прогресу сприяє появі нових форм і методів злочинних діянь, які завдають серйозної шкоди як окремим державам і регіонам, так і ставлять під загрозу міжнародну безпеку в цілому.

2. Внутрішні збройні конфлікти. Війни як загрози міжнародній безпеці виникають і в даний час. Серйозні зміни стосуються не тільки геополітичних питань їх виникнення, але і форматів. Так, найбільшою загрозою нині в цій сфері є регіональні та локальні війни, тобто бойові дії за участю невеликої кількості держав, які можуть бути різної тривалості, а також можуть затихати та починатися знову. Особливої актуальності набуває також загроза інформаційних воєн, яка є симбіозом сучасних досягнень науки та техніки та посиленням ролі інформації в XXI столітті.

3. Масова міграція і нерівномірність процесу розвитку регіонів світу. Економічні та соціальні проблеми в окремих регіонах призводять до масової міграції населення в інші країни з метою пошуку кращих умов життя і праці. Трудова міграція здатна позитивно впливати на економічні показники, проте в контексті міжнародної безпеки виникає загроза внутрішніх конфліктів з мігрантами в разі їх масової появи. Крім цього аналіз реальних ситуацій масових міграцій демонструє суттєве зростання злочинності в таких регіонах.

Таким чином, сучасні загрози міжнародній безпеці безпосередньо пов'язані з практикою міжнародного спілкування і є його невідривною частиною. Не можна однозначно зробити висновок про те, які конкретні дії мають бути прийняті для боротьби з ними в силу того, що для кожного регіону і для кожної держави зазначені виклики та загрози мають свої особливі аспекти. Однак, якщо не діяти стосовно всіх зазначених загроз це також є неприпустимим.

На мою думку, найбільш перспективним способом запобігання поширення розглянутих загроз є міжнародне співробітництво держав, яке необхідно здійснювати не в формальному порядку, а з залученням всіх необхідних національних механізмів кожної країни. Проблема міжнародної безпеки актуальна для всіх держав світу, і боротися з сучасними загрозами можливо тільки шляхом ведення конструктивного діалогу між країнами та реалізацією всіх механізмів систем колективної та регіональної безпеки.

1. Великий Енциклопедичний словник // URL: <https://dic.academic.ru/dic.nsf/enc3p/193430> (дата звернення: 22.02.2021).

2. Декларація про зміцнення міжнародної безпеки (прийнята резолюцією 2734 (XXV) Генеральної Асамблеї ООН від 16 грудня 1970 року) // Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_a32#Text (дата звернення: 22.02.2021).

3. Алексанян А.А. Структура понять національної та міжнародної безпеки: загальні риси і розходження // Право. Журнал Вищої школи економіки. 2012. №4. С. 126-133.
